

fristen for kendelsen om gældssanering, uden at kære er sket, eller når kæreinstansens kendelse er afsagt.

For at skyldnerens gældssanerings sag kan afsluttes, uden at provenuet fra salg af skyldnerens aktiver er kendt, er det nødvendigt, at der i skyldnerens forslag til gældens sanering efter konkurslovens § 210 indgår oplysning om, hvilken værdi det pågældende aktiv må antages at have ved en realisation. For så vidt angår skyldnerens pensionsordninger, bør skyldnerens forslag efter Konkursrådets opfattelse tillige indeholde oplysning om, hvorvidt ordningen frit kan realiseres i utide, og om værdien af pensionsordningen efter fra drag af afgifter, gebyrer ved ophævelse og lignende.

4.2.2.2. Med hensyn til *behandlingen af skyldnerens pensionsordninger* i sager om gældssanering anfører Konkursrådet i øvrigt, at omfanget af privates pensionsopsparing – både i relation til antallet af opspare og den opsærede formue – er vokset ganske voldsomt, siden Gældssaneringsudvalget i 1982 afgav sin betænkning nr. 957/1982 om gældssanering, og denne udvikling må forventes at blive yderligere forstærket i fremtiden. Dette indebærer, at spørgsmålet om behandlingen af skyldnerens pensionsordning i forbindelse med en gældssanering i fremtiden vil være en problemstilling, der hyppigt vil optræde og samtidig vil vedrøre det største (og ganske ofte eneste) aktiv i gældssanerings sagen.

Da behandlingen af skyldnerens pensionsordninger i en gældssanering er et praktisk vigtigt og både for skyldneren og kreditorerne væsentligt spørgsmål, bør der efter Konkursrådets opfattelse fastsættes udtrykkelige lovregler herom.

Konkursrådet finder, at pensionsopsparinger, der ikke er usædvanlige efter skyldnerens forhold, i overensstemmelse med den gældende retspraksis bør kunne holdes uden for en gældssanerings sag, selv om ordningen for så vidt vil kunne ophæves af skyldneren kort efter gældssanerings sagen, uden at dette indebærer en ændring af kendelsen om gældssanering. Udviklingen på pensionsområdet taler med stadig større vægt for, at realisation af pensionsopsparinger ikke skal være en tvungen forudsætning for gældssanering, idet et sådant krav i realiteten vil efterlade en lille persongruppe, der på et tidspunkt i deres liv har været udsat for et økonomisk sammenbrud, uden nogen reel privat pensionsopsparing. Dette vil tillige kunne flytte en forsørgerbyrde fra privat til offentligt regi.

Konkursrådet finder, at en lovregel om behandlingen af pensionsordninger bør udformes med udgangspunkt i, hvad der i dag er gældende ret. Dette indebærer, at indbetalinger foretaget på privattegnede ordninger efter tidspunktet for skyldnerens økonomiske

sammenbrud i almindelighed bør inddrages i gældssanerings sagen, og at indbetalinger foretaget på en pensionsordning som led i skyldnerens ansættelsesforhold alene inddrages i gældssanerings sagen, hvis indholdet af den pågældende opsparingsordning var usædvanlig for ansættelsesforholdet.

Konkursrådet har i den forbindelse overvejet, om der er grunde til at fravige det overordnede princip, som bl.a. kom til udtryk i Højesterets kendelse gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1998, side 1545, hvorefter alle skyldnerens forventede indtægter efter pensioneringen skal indgå i en vurdering af, om en pensionsordning under hensyn til skyldnerens økonomiske forhold må anses for usædvanlig.

På den ene side taler hensynet til den almindelige accept af gældssaneringsinstituttet for, at skifteretten ved behandlingen af en gældssanerings sag fortsat søger at opnå en rimelig balance mellem hensynet til kreditorerne og hensynet til at sikre skyldneren et rimeligt økonomisk livsgrundlag efter pensioneringen. Dette kan f.eks. ske ved, at alle personer, der har gennemgået en gældssanering, søges ligestillet, således at de efterlades et nogenlunde ensartet økonomisk fundament for deres pensionistilværelse.

På den anden side står hensynet til den skyldner, der – bl.a. ansporet af indretningen af skattereglerne – har foretaget rimelige indbetalinger på en pensionsopsparing på et tidspunkt, hvor der på grundlag af den pågældendes økonomi var grundlag herfor.

Dette taler efter Konkursrådets opfattelse for, at det alene skal være skyldnerens forhold på opsparings tidspunktet, der er relevant for vurderingen af, om pensionsordningen helt eller delvist skal inddrages i gældssanerings sagen. Har skyldneren påbegyndt sin pensionsopsparing på et tidligt tidspunkt og foretaget indskud på ordningen i en årrække, hvor den pågældendes økonomiske forhold gjorde dette rimeligt, finder Konkursrådet således, at ordningens værdi ikke bør inddrages i gældssanerings sagen, alene fordi den i kraft af indbetalingerne (eller heldig anbringelse af pensionsmidlerne) er blevet større end en normal pensionsopsparing.

En sådan regel kan imidlertid ikke stå alene, idet der vil kunne forekomme tilfælde, hvor skyldneren tidligere har etableret en pensionsordning, der er så ekstraordinært stor, at det vil kunne virke stødende, hvis ordningen kunne holdes uden for gældssaneringen. Konkursrådet foreslå derfor, at der – i overensstemmelse med gældende ret – fortsat gives skifteretten mulighed for at foretage en rimelighedsvurdering af de samlede udbetalinger, der må forventes ved skyldnerens pensionering, og i lyset heraf overveje, om kre-